

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 20. Constantius Imperator Pelagianos Româ exturbat. Annus imperii ejusdem contrâ vulgarem sententiam ex codice Theodosiano, & Olympiodoro demonstratur. Rufus Thessalonicensis, & Atticus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

20. Septembris ibidem cum Emerito Donatista disputavit. Anno verò sequenti circa initium Julii Hipponem redierat ex initio VIII. Quæst. ad Dulcimum: Cum verò Lib. 1. cap. 19. Pelagianam hæresim nuperrimè damnatam dicat, huic anno 420. Libri illi deputari jure possunt. Vincentius Victor juvenis, cui plus audaciæ inerat, quàm doctrinæ, cum in Mauritanâ Cæsarensi apud quendam Petrum presbyterum Hispanum quoddam Augustini opusculum reperisset, in quo de Origine animæ magnus Doctor dubitabat, duos è vestigio libros contra Hipponensem Antistitem scripturavit, quos Rhenatus Monachus Augustini studiosissimus Cæsareæ ad eundem ætate jam incumbente transmisit, eos verò exeunte Autumno reversus Hipponem Augustinus invenit. Quatuor verò libros contra illos duos Augustinus exaravit; priorem, quem Renato ipsi inscripsit, statim composuit, de quo in fine ejusdem hæc fatur: *Hunc ad te librum, mox ut illos legi, sine aliquâ dilatione conscripsi.* Paulò verò post alterum librum emittit ad eundem Petrum presbyterum, qui Vincenzium ob duos illos editos libellos plurimum diligebat. Distulisse verò aliquantulum duos postremos contra ipsummet Vincentium Victorem elucubrare, colligitur ex his, quæ habet Lib. 2. cap. 4. *Si autem Dominus, inquit, voluerit, ut ad illum ipsum juvenem scribam, sicut desidero &c.* Scripsit verò duos eruditissimos Libros, in quibus Hæresis Pelagiana acerrimè impugnatur; nam Victor hic, qui se Vincentii à Vincentio Rogati Donatistæ successore, quem plurimum venerabatur, cognomine nuncupari honoris causâ volebat, undecim errorum auctor ab Augustino convictus est, quorum sex Pelagiana paradoxa, immò & hæc quidem Pelagianis pejora continebant. Docebat enim, Infantes antè baptismum morte præventos pervenire posse ad Originalium indulgentiam peccatorum: Rursus quos Dominus prædestinavit ad baptismum, prædestinationi ejus eripi posse, & antè defungi, quàm in eis fuerit, quod omnipotens prædestinavit, impletum; Sacrificium Christianorum pro non baptizatis mortuis posse offerri; Aliquas esse mansiones extrà regnum Cælorum, ubi usque ad diem judicii infantes non baptizati beatè, ac feliciter vivunt. Hæc quidem, aliaque pessima dogmata Augustinus impugnat his increpans Victorem lib. 3. cap. 13. *Neque consideras, in hac causâ quantum deterius sapias, quàm Pelagius.* Cæterum hunc juvenem lectis quatuor illis Augustini Libris ad meliorem frugem reversum, ac ad se correctionis rescripta misisse testatur Sanctus Doctor lib. 2. Retract. cap. 56.

Trithemius scribit, Fastidium Britannorum Episcopum claruisse sub Honorio, & Theodosio Principibus anno Domini CCCCXX. Fertur scripsisse plures Libros, inter quos ad Fatalem quendam de Vitâ Christianâ unum librum, & alium de Viduitate servandâ sana, & Deo digna doctrina. Verba sunt Gennadii in suo Catalogo; Sed planè Gennadium errasse mihi probatur ex libro ipso de Vitâ Christianâ, qui ad viduam quendam, non ad virum, Fatalem missus est, & inter opera supposititia Sancti Augustini tomo octavo reponitur, quem librum Lucas Holstenius in vetustissimo Codice Fastidii Episcopi nomine inscriptum inveniens suo tandem Auctori postliminiò restitutum vulgavit; Ibi verò non ex omni parte sana, & Deo digna doctrina legitur, nam cap. 13. (ita enim apud Augustinianam Appendicem habetur) scribit de Adamo: *In quo nihil fuisse incredulitatis invenio præter solam inobedientiam, cujus causâ ille damnatus est, &*

omnes suo damnantur exemplo. Quæ sanè est Pelagii hæresis dicentis: *Ad peccatum posteris exemplo nocuisse, non transit.* Apud Prosp. in Epist. ad Demetriadem; cujus prævæ doctrinæ plena sunt Commentaria Pelagiana in cap. 5. Epist. Pauli ad Romanos in Appendice Hieronymi, uti diximus cap. 3. Idem verò Fastidius cap. 11. hæc scribit: *Ille enim meritò ad Deum exrollit manus, ille preces bonæ conscientie fundit, qui potest dicere: Tu nos Domine, quàm sancta, quàm innocentes, quàm pura sunt ab omni fraude, & insuriâ, & rapinâ, quàm ad te expando manus, quàm immaculata labia, & ab omni mendacio libera, quibus tibi, ut mihi miserearis, preces fundo.* Hæc ipsissima verba posita in Libro Pelagii ad Viduam recitat Sanctus Hieronymus lib. 3. Dialogorum exclamans statim: *Christiani est hæc, an Pharisei superbientis oratio?* quo loco superbam illam orandi formam pluribus insequitur. Scripsisse totam eam sententiam Pelagium in Libro ad Viduam testatur Augustinus in Libro de Gestis Pelagii cap. 6. Quare cum Fastidius hic dicto Libro de Vitâ Christianâ impias Pelagii sententias exscriptas inseruerit, Pelagianâ illum loligine aspersum fuisse non dubito, indeque suspicio crevit, quòd Pelagius Britanniam patriam infecit, latèque ea pestis universam Insulam pervagata fuit, unde anno 429. à Concilio Gallicano Legati contra Pelagianos in Britanniam missi sunt, ut ad eum annum nobis memorabitur.

CAPUT XX.

Constantius Imperator Pelagianos Româ exturbat. Annus Imperii ejusdem contra vulgarem sententiam ex Codice Theodosiano, & Olympiodoro demonstratur. Rufus Thessalonicensis, & Atticus Constantinopolitanus à Pelagianis frustrâ tentati. Eâ occasione quædam de Vicariatu Thessalonicensi adnotantur. Justiniani Novella castigatur. Vicariatus Corinthiorum à Morino, & Halliero assertus improbat.

HAud diù Hieronymi morte Pelagianis lætati sunt, paulò post contra eosdem potenti hoste exorto; Fuit is Constantius Honorii Imperatoris Dux fortissimus, idemque felicissimus, cujus res gestas pluribus Olympiodorus illius ætatis historicus literis prodidit, sed malo rei literariæ fato præclara illa monumenta interiere, pauca tamen Photii diligenter ad posteros transmisit. Fuit Constantius genere Illyrius è Panæso Urbe Cadiæ, qui multis obitibus jam inde à Theodosii magni temporibus militiæ muneribus nuptias demùm cum Placidia Honorii sorore celebravit anno 417. Audiatur Olympiodorus apud Photium Cod. LXXX. *Honorius XI. & Constantius iterum Consules creati Placidia nuptias conciliant, sed has ipsa nuptias cum vehementer detrectaret, effecit, ut ipsius famulus indignaretur Constantius: Tandem nibi lominus ipso, quo consulatum injit die manu ipsam arreptam Honorius Imperator frater ejus invitam Constantio in manum tradit, nuptiaque splendide celebrantur.* Scribit Prosper in Chronico, Constantium anno 420. in Regni societatem ab Honorio adscitum his verbis: *Theodosio IX. & Constantio III. Coss. Constantius ab Honorio in consortium regni assumitur.* Prosperum omnes Latini Chronologi secuti sunt; sed errasse Prosperum unius anni prochronismo inferius demonstrabo, accidit enim Constantii inauguratio anno 421. VI. Idus Februarias. Cæterum uti bellicæ virtutes Constantium Honorio affinem, dein in Imperio Collegam reddi-

Anno
421.

derant, ita ejusdem religio, ac pietas Bonifacio Pontifici illam electionem gratissimam fecerant; Quare cum Cœlestius Epheso ejectus & in Italiam reversus se se urbi insinasset, ac clanculum per domos cursitaret, Pontifex cum novo Imperatore egit, ut tanta pestis Urbe pelleretur. Constantius, qui privatus jam diu Pelagianos oderat, ad Volusianum Urbi Præfectum literas dedit, quæ Cœlestii proscriptionem statim injunxit, Officio, si secus ageret, capitalem sententiam interminatus. Exemplum literarum ab Henrico Gravio acceptum Baronius publicavit, sed idem emendatius ex Cod. Thuano exhibet Salmasius 2. p. de Ecclesiis Suburbicariis pag. 283.

Imp. Fl. Constantius Pius Felix Augustus Victor, &c. Volusiano Præfecto Urbi.

Quum tum præterita superstitionis, tum recentia plena vanitatis jamdudum corrigi jussimus, quotidianis insinuationibus majora fieri nunciantur, & quoniam discordia animos commovet populorum, ea, quæ jamdudum jussimus, præcipimus iterari; Unde his lectis, Eximietas tua omnes, qui Dei invident pietati, diligenter inquirat, & eos faciat statim è muris Urbis expelli, ita tamen, ut ne intra centesimum quidem lapidem habeant licentiam consistendi. Cœlestium quoque magis, ac magis ex Urbe pelli mandamus, constat enim iisdem è medio sublatis gratiam, & concordiam tenere veterem firmitatem. Sanè deinceps si tale quicquam fuerit nunciatum, Officium præstantiæ tuæ capitale sententiæ subdendum esse cognosce. Non enim patimur impunitum esse, præcepta nostræ executionis negligentiam protelari. Vale Patrens carissimè, atque amantissime. *Et adjecta subscriptio.* Impletur quod jussimus, quia hoc famæ tuæ expedit.

Harum literarum Constantii ad Volusianum Præfectum Urbi meminit Photius Cod. LIII. Licet loco Constantii *Konstantin* ibidem per errorem legatur. Porro Volusianus nondum Christianorum mysteriis imbutus Ethnicorum superstitionem sectabatur, erat ille tamen Augustini studiosissimus, ut patet ex Epistolâ 2. tom. 2. Operum Augustini; Et quidem Sanctus Pater eundem ad verum cultum traducere non semel per literas conatus fuerat; legatur Epistola tertia ad Volusianum; Hic sanè tam altè de Augustini ingenio sentiebat, ut scribere non dubitavit: *Cum ad Antistitem Augustinum venit, legi Dei deest, quidquid Augustinum contigerit ignorare.* Quare Volusianus accepto Principis mandato etiam, atque etiam Augustino, ejusque amicis gratulatus, edictum in hæc verba conceptum statim emisit.

Volusianus Præfectus Urbi edixit.

Hæc tamen Cœlestium divinæ fidei, & quietis publicæ turbatorem judiciis amica reis secreta subdlexerunt. Jam leges etiam, & edicta persequenter absentem, cui, quod primum est, æternæ Urbis negatur habitatio, ut si vel in proximis fuerit diversatus, debitum non evadat exitium. Pro merito etiam temeritatis, atque ausus sui cunctos hujus edicti cautione præmonemus, ne quis iniquo noxius latebram putet esse præbendam, ne cum hujusmodi positâ poenâ supplicium, ac stylum necesse sit proscriptionis incurrere quisquis reum divinis, humanisque legibus apud se putaverit occultandum.

Cum Constantii literæ, quibus Consulibus datae fuerint, non aperiant, Baronius, Usserius, alique scriptas easdem anno 420. existimarunt. Sed anno sequenti deputandæ sunt. Scribit Olympiodorus, Constantium ob ipsius effigiem à Theodosio Orientis Imperatore rejectam in iram, mœroremque incidisse, ac septimo imperii mense morbo extinctum: *Igitur, inquit, septimo imperii mense quemadmodum & somnium sic indicaverat, sextus abijt, septimus inchoatur, plenitudo extinguitur est:* Extant in Codice Theodosiano nonnulla rescripta data Ravennæ Cofs. Eustathio, & Agricola, nempe hoc anno 421. cum titulo. *Impp. Honorius, Theodosius, & Constantius Augg. Primum lib. 3. L. 2. de repudiis.* Dat. VI. Idus Martii. Alterum lib. 10. L. 30. de Petit. & ulrò datis. Dat. VIII. Idus Julias. Postremum lib. 2. L. 1. *Si certum petatur de chirographis.* Dat. V. Kal. Augusti; unus Theophanes in Chronographiâ exactè initium Imperii Constantii designat: *Hoc anno, inquit, Constantius Valentini pater Imperium obtrinit VI. Idus Februarias.* Quare edictum illud contra Cœlestium anno 421. intrâ Febr. ac Septembrem emisum fuit.

Interea memorata inter Constantium, & Theodosium, itemque inter Orientalis Imperii Metropolitanas dissidia, ut mox dicemus, desperatis Pelagianorum rebus melioris fortunæ spem injeccerant. Egrè tulerat Theodosius Orientis Imperator, Constantium ab Honorio in Imperii consortium adlectum, decedente enim sinè masculâ prole patruo Occidentis provincias Orientali Imperio addendas sperabat: quare tantâ spe dejectus missam, ut moris erat, ad se novi Imperatoris effigiem rejecerat, neque in rescriptis Constantinopoli eo anno datis ullam in titulo Constantii mentionem fecerat, ut videre est in Cod. Theod. lib. 16. tit. 2. Pridie Idus Julias Eustathio, & Agricola Cofs. Illud igitur Imperatorum dissidium Pelagianos in nova consilia impulit; placuit, Cœlestium Legatum Byzantium destinari, ut enim aula Orientis contra utrumque Occidentis Imperatorem fremebat, ita contra ipsorum hostem Constantium querelas injusti exilii, aliarumque calamitatum querimonias apud iratum Principem sibi deponendas existimarunt, simulque Attici Regiæ Urbis Episcopi animum tentandum; neque id difficile videbatur, illius enim Urbis Antistites Augustorum genio indulgere soliti amoris, irarumque causas erga Occidentales easdem cum Byzantinis Imperatoribus suscipiebant.

Verum aliunde etiam suppetias petere decreverunt, quare è re visum est, dum Cœlestius Constantinopoli gnaviter mandata exequeretur, per literas Antistitem Thessalonicensem in partes pellere. Metropoli Thessalonicensis in Illyricanis provinciis Apostolica Sedis Vicarium agebat, eratque illius Sedis Metropolitanorum singulare privilegium antiquitatis à Romanis Pontificibus eisdem concessum; Nam quod Justinianus Imperator Novellâ undecimâ scribit, Attilanis temporibus Sirmio destructo Thessalonicensi Ecclesiæ eam dignitatem primitus collatam planè falsum est. Extant Epistolæ Damasi, Siricii, Innocentii, ac Bonifacii Pontificum ab Holstenio viro eruditissimo collectæ, atque ab Eminentissimo Principe Francisco Barberino literariæ Republicæ eximio Meccenate in lucem editæ unâ cum Synodo Romanâ sub Bonifacio II. ex quibus omnibus Justiniani error evincitur. Sanctus Innocentius Ruffo Episcopo Thessalonicensi suas vices commisit in Provinciis Achajæ, Thessaliæ, Epiri veteris, & novæ, Cretæ, Daciæ Mediterraneæ, Daciæ Ripensis, Me-

Mœtia, Dardaniæ, & Prævalis addens: Non primis hæc ita statuentes, sed Præcessores nostros Apostolicos imitati, qui beatissimis Acholio, & Anyfio injungi pro eorum meritis ista voluerunt. Epist. 5. Habemus etiam Santi Leonis Magni Epist. ad Anastasium Rufi Succesorem, in quâ eidem suas vices delegat: Sicut Prædecessores mei, inquit, Præcessoribus tuis, ita etiam ego dilectioni tuæ priorum sequutus exemplum vices mei moderamini delegavi, ut curam, quam universis Ecclesiis principaliter ex divinâ institutione debemus, imitator nostræ magnitudinis effectus adjuvares, & longinquis ab Apostolicâ Sede provinciis præsentiam quodammodo nostræ visitationis impenderes. Ex quibus patet Justiniani error de recentiori Thesalonicensis Ecclesiæ dignitate; nam Sirmium anno 441. dirutum fuit, cum ex Marcellino ad consulatum Cyri Bleda, ac Attila Hunnorum Reges oppida Illyrici plurima exciderunt; at Vicariatus Thesalonicensis diu ante præcesserat.

Magnum itaque auctoritatis pondus sectæ adjicere Pelagiani arbitrabantur, si Metropolitanam Thesalonicensem eidem faventem reddidissent, quod longiori ad ipsum datâ Epistolâ pertentarent; eam verò decem, & octo Episcopi Pelagiani subscribere, nempe Florus, Julianus, Turbantius, Orontius, Persidius, alique, qui Ephesi postea damnati fuere Turbantio ad meliorem frugem reverso. Eodem etiam tempore Julianus Romam literas misit; audiat August. lib. 1. ad Bonifacium Papam cap. 1. *Duabus Epistolis eorum respondeo, uni scilicet, quam dicitur, Romam misisse Julianus, credo ut per illam, quos posset suos aut inveniret, aut faceret, alteri autem, quam decem, & octo velut Episcopi participes ejus erroris non ad quoslibet, sed ad loci illius Episcopum suâ calliditate tentandum, & ad suas partes, si posset fieri, traducendum, ausi sunt Thesalonicensem scribere. Cum verò Augustinus non nominet Thesalonicensem, Baronius, ac Vossius suspicari se dixerunt, fuisse illum Rufum, quem in Ephesinâ Synodo Schismatici literis sollicitarunt. Sed res est citrà suspicionem certissima, id enim videre poterant in Epistolis Innocentii ad Episcopos Macedoniæ, in quibus primo loco Rufus semper nominatur, at Primas Macedoniæ erat Episcopus Thesalonicensis. Rufus sedente Romæ Innocentio suffectus fuerat Anyfio, obiitque Xysto Pontifice, succedente Anastasio; extant plures Epistolæ Innocentii, Bonifacii, ac Cælestini ad Rufum Thesalonicensem in Synodo laudatâ Romæ à Bonifacio II. celebratâ; anno 435. sedebat Præsul Thesalonicæ Anastasius ex Epistola 15. Xysti Papæ ibidem recitatâ. Porro intè Rufum Thesalonicensem, atque Atticum C. P. gravissima lis intercedebat; hic enim Illyricos Episcopos plerosque sibi subdere satagebat, ille verò Thesalonicensem Antistitum jura mordicus tutabatur. Theodosius Imperator ob Constantii electionem Bonifacio etiam Pontifici non nihil indignatus, Attico causam adjudicavit hoc ipso anno, legiturque rescriptum ad Philippum Præfectum Prætorio Illyrici datum pridie Idus Julias Cod. Theod. lib. 2. L. 42. *De Episcopis, Ecclesiis &c. in quo hæc habentur. Omni innovatione cessante vetustatem, & canones Ecclesiasticos, qui usque nunc tenuerunt, etiam per omnes Illyrici provincias servari præcipimus. Si quid dubietatis emerferit, id oporteat non absquæ scientiâ viri reverendissimi Sacrosanctæ legis Antistitis Ecclesiæ Constantinopolitanæ, quæ Romæ veteris prerogativâ letatur, conventui Sacerdotali, sanctoque judicio reservari. Verum Bonifacius Papa Attici rapiæ se se opponebat, eamque in rem datis literis Ru-**

sum animabat; certè Epistolâ 8. scribit: Non est enim eorum cedendum studiis, quos novitas rerum, & indebitæ desiderium dignitatis accendit: Et postea: Quapropter, frater carissime, fretus jam dudum à te auctoritate susceptâ contrâ inimicas turmas idoneus Dei nostri miles armare; Nihil hic timebis dubii, nihil incerti formidabis eventus; Ibidem Epistolâ nonâ Thesalos Episcopos; sequenti verò universos Illyricianæ Diceceseos Antistites monet, ne ab Apostolicâ sede, cui semper immediatè subjecti fuere, in Attici jurisdictionem transant, Rufo super singulos potestate delegatâ iis verbis: Episcopos per Illyricum citrà conscientiam Coepiscopi nostri i usi nullus ordinare præsumat.

Pelagiani ergo Rufo, atque Attico dissidentibus, turbidis in Oriente rebus aliquid sibi patrocinii expiscaturi illum per literas, hunc per Legatos adorti sunt. In Epistolâ ad Rufum misâ in primis Zosimum Papam, ac Romanum Clerum prævaricationis accusare dicentes: *Romanos Clericos iussionis terrore percussos non erubuisse prævaricationis crimen admittere, ut contrâ priorem sententiam suam, quâ gestis catholicis dogmati assuerant, postea pronunciarent, malam boninum esse naturam: apud Augustinum lib. 2. ad Bonifacium cap. 3. addebant, adversarios liberum arbitrium de medio tollere, fatum inducere, Deum acceptatorem personarum fingere: legem ab illis datam asseri non ad tollenda, sed ad augenda peccata: Prophetas, & Apostolos non fuisse Sanctos, sed impiorum comparatione minus malos: damnatos se extrâ Synodum à paucis Episcopis, & ab horum plerisque subscriptiones extortas: appellare se tandem Synodum Oecumenicam. Hujus Epistolæ mendaciis, atque imposturis refellendis tres libros Augustinus insumpsit, de quibus postea nobis sermo erit.*

Quid Rufus Pelagianis responderit, non constat, sed de Thesalonicensi Episcopo tam altum in posterioribus Juliani libris silentium Pelagiana ab eodem paradoxa damnata fuisse satis evidenter ostendit; nequæ secus, si sapuissent, opinandum hæreticis fuerat de doctissimo Præsule, ac tot acceptis beneficiis Romanæ Sedi arctius obstricto; quâ enim fronte Pontificis sententiam ejusdem Vicarius damnasset? Ille paulò antea Zosimi encyclicam Epistolam, quâ Pelagianos damnabat, subscripserat, ut ex Mercatore cap. 14. suggestimus. Idem etiam postea anno 431. in Ephesinâ Synodo per Flavianum Philippensem Pelagianos anathemate percussit; legitur enim in eâ Synodo, in quâ Nestorianorum, ac Pelagianorum damnatio conclamata fuit, isthæc Flaviani subscriptio: *His quoque Sanctissimum Patrem nostrum Rufum subscribere affirmo, nam cum propter aegritudinem huc venire non posset, mihi hæc mandata dedit.*

Sed neque suscepta ad Atticum legatio feliciter exitum sortita est; Etenim ubi Cælestius Constantinopolim appulit, ac pro suorum causâ apud Atticum egit, statim uti hæreticus damnatus, regiâque urbe expulsus fuit. Hujus apud Byzantium peractæ Pelagianorum damnationis meminit Augustinus lib. 3. contrâ Jul. cap. 1. *Ego autem, inquit, absit ut ad monomachiam vos provocem, quos, ubicunque apparueritis, ubique diffusus Christi debellat exercitus, qui debellavit apud Carthaginem Cælestium, quando illic ipse non eram, & rursus Constantinopolim tam longè à regionibus Africanis. De hac ipsâ Hæreticorum condemnatione cecinit Prosper in carmine de Ingratis cap. 2.*

Quid loquar, & curam magnam, quam gessit in Urbe Constantinopoli docto bonus ore Sacerdos Atticus antiquâ legatos Hæreticorum

*Confutando fide? de quâ tunc impia corda,
Quamvis se obducta tegerent velamine, formâ
Judicii, & tacite tulerint tormenta repulsa.*

Sanctus Cœlestinus Papa Nestorium Pelagianos protegentem in Epistolâ ad eundem datâ his increpat: *Epicerentur denique si tibi quoque similiter displicerent. Cur tamen ea, quæ in hos tunc sunt acta, queruntur? Cum certum sit illinc ad nos à Catholico tunc Antistite Artico gesta directâ? Cur non sanctæ memoriæ Sisinnius istâ quaesivit? Quia utique sub Deceßore suo probaverat eos iure damnatos.* Ita magnâ Pelagianorum arte structâ contrâ Orthodoxos in Oriente machinâ confractæ cecidere.

Hoc anno die secundâ Septembris Constantius Imperator animi merore, ac pleuritide laborans vitam cum Imperio reliquit; laudatus Theophanes scribit: *Hoc anno Constantius Valentiniani Pater imperium obtinuit VI. Idus Februaris, quinto verò nonas Septembres occisus est.* Quare idem cum Honorio vixit in Imperio menses sex, dies 25. Sed erravit Theophanes, dum scripsit de eodem *is patris*, scilicet jugulatus est, etenim morbo eundem extinctum ex Olympiodoro certum est; corrigendus est Idatius, qui scripsit obiisse Constantium in suo tertio Consulatu nempe anno 420. Suscepit Constantius ex Placidia Honoriam filiam, ac dein Valentinianum, qui postea imperavit: Do eundem Olympiodorum testem: *Hinc nata filia, quam Honoriam nominarunt, filius item, cui Valentiniano nomen datum, qui superstitè etiamnum Honorio Nobilissimus dictus est;* Hæc libuit subnotare, nam Prosper ad annum 423. Cassiodorus ibidem, Paulus Diaconus, Cuspinianus, & Recentiores Petavius, Ricciolius, alique masculam utramque prolem fecere, nempe Honorium, & Valentinianum, sed priorem sceminam fuisse constat ex inscriptione Ravennate apud Rubeum lib. 2. Histor. Raven.

SANCTISSIMO, AC BEATISSIMO APOSTOLO
JOANNI EVANGELISTÆ
GALLA PLACIDIA AUGUSTA
CUM SUO FILIO
PLAC. VALENTINIANO AUGUSTO
ET FILIA SUA
JUSTA GRATA HONORIA AUG.
LIBERATIONIS MARIS VOTA SOLVIT.

Existimo tamen, Prosperum more antiquis familiarum, ut cap. 15. de Albino dictum est, masculini nominis usurpatione sceminam designasse. Ex his patet numisma inscriptum *D.N. Just. Grat. Honoria P. F. Aug.* de quo Baronius tom. 9. in Appendice dubitat, non esse fictitium. Quod enim ait vir eruditissimus in Appendice tomi noni pag. 869. nullum fuisse eidem maternum cognomen, ut dicta sit *Galla, vel Placidia, sed Grata*, ex Socrate lib. 4. cap. 26. rejicitur. Etenim scribit, Valentinianum I. ex Justina Augusta Valentinianum juniorem, & tres filias, *Justam, Gratham, & Gallam suscepisse.* Gallam duxit Theodosius Imperator, e qua illi nata est Placidia, Arcadius, & Honorius. Placidia autem juncta Constantio filiam ab utriusque materteræ nomine Justam, & Gratham, à fratre verò Augusto Honoriam nuncupavit. Minus etiam rectè de eodem numismate dubitat, quod sorores Imperatorum Augustæ non dicebantur, nam id planè falsum esse constat ex Epist. 24. Sancti Leonis, in qua Pulcheria Theodosii adhuc viventis soror Augusta appellatur, itemque ex laudatâ inscriptione Ravennate, ubi Honoria dicitur Augusta. Illustrissimus D. Comes Joannes de Lazara Patrius Patavinus, & Eques inter rara, ac

singularia numismata, quæ supra novem millia ingenti labore, ac sumptu comparavit, aureum numisma mihi ostendit ejusdem Honorie inscriptum, *D. N. Just. Grat. Honoria P. F. Aug.* ex adverso Cruce coronatâ signatum. Duo insuper alia exhibuit, quorum unum ita inscriptum est. *Divæ Julæ Aug. Divi Titi F. S. P. Q. R.* Alterum verò cum epigraphæ: *Divæ Augusta Marciana.* Fuit hæc soror Trajani, illa verò Titi filia. De hac Honoriâ legatur Priscus Panites in lib. de Excerpt. Legat. Constantium Augustino carum fuisse ex eo satis intelligitur, quod lata olim à Marcellino contrâ Donatistas sententia, cum ob Heraclianos tumultus executioni mandari minimè potuisset, Constantii operâ optatum denique exitum sortita fuit; Rem narrat Orosius lib. 7. cap. 4. *In his*, inquit, *diebus præcipiente Honorio, & adjuvante Constantio pax, & unitas per universam Africam Ecclesie Catholice reddita est, & corpus Christi, quod nos sumus, redintegratâ discissione sanatum est, impositâ executione sancti præcepti à Marcellino Tribuno viro imprimis prudenti, & industrio, omniumque studiorum bonorum appetentissimo.* Lex contrâ Donatistas, quâ Sancti Marcellini sententia inimitatur, legitur in Cod. Theod. lib. 10. tit. de Hæreticis data anno 414. Constitibus Constantio, & Constante. Hunc Constantem Baronius Constantii filium facit, sed ex Olympiodoro Constantinopolitanum illum Consulem fuisse colligitur, quod fastorum Pater vidit Panvinius.

Theodosius mortuo Constantio conceptam contrâ Honorium indignationem deposuit, & Rufi, atque Attici lites diremptæ sunt; nam Theodosius emisit in favorem Attici rescriptum abrogavit; Etenim Bonifacius Papa per Legatos cum Honorio egit, ut apud Theodosium Thessalonicensis Ecclesie patronum se præberet, quod libenter piissimus Imperator præstitit datis ad Nepotem literis, quæ in laudatâ Synodo num. XI. leguntur, quibus Theodosius permotus latam paulò ante legem revocavit scribens ad Præfectos Prætorio Illyrici: *Ut cessantibus Episcoporum subreptionibus antiquum ordinem specialiter faciant custodiri, ne venerabilis Ecclesia sanctissima Urbis privilegia à veteribus constituta amittat, quæ perenne nobis sui nominis consecravit imperium.* Epist. 12. Ibidem. Undè apparet Justiniani, seu potius ejusdem alicuius imperitia, imò malitia, qui prius illud rescriptum Theodosii posteriori lege ab eodem abrogatum libro primo Justiniani codicis inseruere. Fattetur autem Theodosius prius rescriptum ab Episcopis Illyricis novarum rerum studiosis, atque à Patriarchâ Romano ad Constantinopolitanum defectionem meditantibus sibi fuisse surreptum: Undè, inquit, *omni supplicantium Episcoporum per Illyricum subreptione remota statuiamus observari, quod præca Apostolica disciplina, & canones veteres eloquuntur.*

Integra ergo antiqua Metropolitæ Thessalonicensis, ac Apostolici Patriarchatus per Illyricas provincias jurisdictionis defensa fuit, de qua re eruditi Recentiores egregiè scripserunt Morinus lib. 1. Exercit. 21. Hallier lib. 4. de Hierar. Eccles. sect. 4. cap. 2. art. 3. & meus Lupus in Notis ad canonem 16. Synodi Sardicenis. In eo autem Morinus, ac Hallier minus certè mihi probantur, quòd in Oriente alterum Apostolicæ Sedis Vicarium posuere à Thessalonicensi distinctum, nempe Metropolitam Corinthium, eâ moti ratione, quòd Gregorius Magnus ad Joannem Episcopum Corinthi pallium mittens ad Episcopos Helladæ lib. 4. Epist. 56. hæc scripsit:

scripsit: Pallium Joanni Fratri nostro Corinthiorum Episcopo nos transmississe cognoscite, cui vos magnopere convenit obedire, præsertim dum hoc sibi & antiquæ consuetudinis ordo defendat &c. At unâ cum pallio Vicarias Apostolicæ Sedis vices Romanos Pontifices delegasse iidem contendunt. Fateor, Corinthium Metropolitanam conatum quidem se se Thesalonicensi Vicario Apostolico subducere, sed novitati Romani Pontifices obliterunt. Erat Corinthus Metropolis Achajæ, ac sedes Proconsulis, quare uti Carthago, & Proconsulis Africa, itemque supremi illarum provinciarum Primatis Ecclesiasticæ uni Romano Pontifici subiecti sedes erat, eadem privilegia suâ sedi Corinthius arrogare tentavit. Primus fuit Perigenes Corinthius, qui Anastasio Vicario Thesalonicensi litem movit, sed Xysti decreto Thesalonicensis jurisdictioni veteri exemplo adscriptus fuit, ut patet ex literis Xysti ad eundem Perigenem in Synodo Bonifacii num. 14. recitatis: *Sancto fratri, inquit, & Coepiscopo nostro Anastasio Thesalonicensis urbis Antistiti eam servato reverentiam, quam ceteri quoque Pontifices per Illyricum constituti erga prædicti dignitatem reservare non abnuunt; cum sciamus nil novum illi à nobis fuisse concessum, sed id, quod ejus Decessoribus nostri Decessores detulerant.* Et Epistolâ sequenti ad Episcopos per Illyricum ait: *Noverit Corinthius Episcopus sibi licentiam potestatis liberæ minime tribuendam.* Datæ sunt literæ anno 435. Theodosio XV. & Valentiniano IV. Confl. Rursus sub Leone Magno Metropolitam Corinthius idem tentavit, at Leo datis ad Achajæ Episcopos literis, quæ num. 26. in memoratâ Synodo exhibentur, eisdem conatibus obviam ivit; cum enim præmississet, Thesalonicensem Metropolitanam abs se Apostolicæ Sedis illâ in provinciâ, totoque Illyricano tractu Vicarium esse constitutum, addit: *Memorati fratris nostri Anastasi Thesalonicensis sollicitâ relatione cognovimus, Achajæ provinciæ Metropolitanum illicitas, & constitutis Patrum, nostrisque auctoritatibus interdictas ordinationes sæpe celebrasse;* Datæ dicuntur literæ Etio III. & Symmacho Confl. nempe anno 446. Quare usque ad Leonis Pontificatum Metropolitam Corinthius non fuit Sedis Apostolicæ Vicarius, sed unus Thesalonicensis eo privilegio in Orientali Romani Patriarchatus diocesi gaudebat.

Neque ex pallio à Gregorio Magno ad Corinthium misso hujus Vicaria potestas rectè infertur; nam semel quidem pallium ab Apostolicâ Sede ad Primatem Thesalonicensem mittebatur, at vicaria potestas à novis Pontificibus novo privilegio confirmabatur, ut planè appareat, cum donatione pallii vicarias Apostolicæ Sedis vices connexas non fuisse. Anyfius Thesalonicensis Episcopatum sub Damaso accepit, & ab eodem Pontifice Illyrici Vicarius constitutus fuit, at hoc privilegium eidem iterum dedit Siricius, dein Anastasius, & tandem Innocentius, ut ex literis eorumdem in Synodo sæpius laudatâ num. 3. & 4. colligitur. Anyfio Rufus successit, quem suum apud Illyricos Vicarium Innocentius declaravit ibidem Epist. 5. at Bonifacius idem privilegium ratum habuit Epist. 6. & 7. Cælestinus etiam Epistolâ ibidem num. 13. de Rufo ait: *Cui vicem nostram per vestram provinciam noveritis esse commissam.* Post Rufum sedit Thesalonicæ Anastasius, de quo scribit ad Illyricos Episcopos Xystus num. 17. *Qui vices Apostolicæ Sedis agere, ut beata mem. Rufus Decessor ipsius, ex nostrâ voluntate cognoscitur.* Leo tandem vicariam potestatem rogatus ab eodem Ana-

stasio confirmavit, ut constat ex Epist. Leonis nu. 24. Postquam itaque nobis petitio tuæ dilectionis immoruit per filium nostrum Nicolaum presbyterum, ut tibi quoque à nobis, sicut Decessoribus tuis, per Illyricum cum nostrâ vice propter custodiam regularum auctoritas præstaretur, præbentes assensum nostrâ adhortatione compellimus, ut nulla dissimulantiâ, negligentia nulla proveniat circâ Ecclesiarum regimen per Illyricum positarum, quas dilectioni tuæ vice nostrâ committimus &c. Hoc etiam ex ipso Gregorio demonstratur, qui lib. 2. Epist. 4. ad Maximianum Syracusanum ait: *Deinde super cunctas Sicilia Ecclesias reverendissimum te Maximianum fratrem, & Coepiscopum nostrum vices Sedis Apostolicæ ministrare decernimus.* Tunc ergo primum Vicariâ potestate à Gregorio exornatus fuit, pallium verò antea Romæ acceperat, cum ex Monacho à Gregorio consecratus fuit Syracusanus Antistes. Libr. 5. Epist. 8. ad Donum Messanensem scribit: *Fraternitati tuæ, quam in Messanensis Ecclesiæ gubernatione suscepisse constat officium, pallii usum providimus concedendum illis videlicet temporibus, atque ordine, quibus Decessorem quoque tuum usum esse non ambigimus.* At Domini decessor licet pallio uteretur, erat tamen Maximiano Vicario super cunctas Sicilia Ecclesias constituto subiectus; Quod aperte patet ex Lib. 3. Epist. 121 ubi Maximiano Gregorius præcipit, ut inquireat, & judicet in causâ hominis de possessione Messanensis Ecclesiæ; immò mortuo Maximiano Cyprianus Diaconus Vicarius Apostolicus in Siciliam à Gregorio missus fuit, quem Pontifex Rectorem Sicilia Lib. 5. Epist. 13. & Lib. 6. Epist. 38. nuncupavit, illum verò Lib. eodem Epist. 41. jubet inquirere in homines Messanensis Ecclesiæ Theodorum contra quandam foeminam concitantes, quod indicat, Episcopum Messanensem pallium quidem à Romano Pontifice accepisse, at non vicariam potestatem. Idem Gregorius Lib. 4. Epist. 8. ad Joannem Metropolitanam primæ Justinianæ ait: *Pallium verò ex more transmissimus, & vices vos Apostolicæ Sedis agere iteratâ innovatione decernimus;* Quare cum in Epistola ad Corinthium pallii tantum mentionem faciat, non verò & vicariæ auctoritatis, hanc Corinthio tribuere ex solius pallii usu non debemus. Post schisma Acacianum, quod Metropolitanus Thesalonicensis Acacio adhæserat, vicariâ potestate privati sunt, neque illis videtur amplius restituta.

Sirmondus in Appendice ad Cod. Theod. recitat ex MSS. Virdunensi fragmentum Epist. Felicis III. in quâ Andreas Thesalonicensis Episcopus ad Sedis B. Petri communionem venire dicitur desiderare, sed cui haud integram fidem Pontifex præstat. Gelasius Felicis successor in Epist. 11. ad Episcopos Dardaniæ, & Illyrici ejusdem Thesalonicensis obduratam in schismate obstinationem increpat. Cum verò paulò post Dorotheus Thesalonicensis Decessorum privilegio per totam Illyricam diocesim uti vellet Joanne Nicopolitano Epiri Metropolitam contradicente, hisce eundem Hormisdas Epist. 22. increpuit: *Quo pudore, rogo, privilegia circa te illorum manere desideras, quorum mandata non servas? & reverentiam, quam non exhibes fidei, cupis tibi Ecclesiasticâ potestate deferi?* Verum licet postea sub Justino Acacianum schisma profligatum fuerit ab eodem Hormisdâ, succedente in Imperio Justiniano Vicariatus per Illyricum translatus fuit ad Archiepiscopum primæ Justinianæ, ita tamen, ut Gregorius Magnus semper in titulo literarum ad Episcopos Romano Patriarchatui subiectos, priori loco Thesaloni-

Ionicensem nominaveris, ut patet ex Lib. 7. Epi. 11. & 70. Sed de his plura dicere non est nostri instituti.

CAPUT XXI.

Alipius in Italiam venit, idemque in Africam revertens Juliani scripta ad Augustinum defert: Eadem Sanctus Doctor pluribus libris statim impugnat.

Hoc anno 421. Alipium Tagastensem ex Africa in Italiam navigasse rectè observavit Thomas de Herrera in M-S. Bibliothecâ Augustinianâ in Notis ad lib. 2. de Nupt. & Concup. ubi ait: *Anno 421. circa Julium, vel Augustum Alipius à Papâ Bonifacio accepit duas Epistolas Pelagianorum, quorum alteram Julianus Roman, aliam verò decem & octo Episcopi eadem labe infecti ad Episcopum Thessalonicensem miserant.* Alipius in Italiam veniens rectâ Ravennam se contulit, ut Valerio Comite intercedente, Africanorum Præsulum causam in quæstione de appellationibus Imperatori commendatam faceret, ne gravioribus inter Episcopos Africanos, ac Romanos Pontifices dissidiis concertaretur, simulque ut novis Pelagianorum conatibus obviam iretur; nam in Italiâ novas iterum turbas eisdem dare fama erat; Alipius in junctâ legatione perfunctus, antequam Ravennâ discederet, à Valerio Comite intellexit, quæ contrâ Augustini librum de Nuptiis, & Concupiscentiâ Pelagiani garrissent, à quo etiam literas ad Augustinum deferendas accepit. Indè Romam profectus perhonorificè à Bonifacio Pontifice excipitur, illum enim & natalium splendor, & eximia eruditio, ac sanctioris vitæ professio plurimum decorabant; His accedit, quòd Bonifacius jam olim à Legatis intellexerat, quantum in magnâ Synodo Carthaginensi anno 419. pro Apostolicæ Sedis honorificentia insudasset. Inter familiaria colloquia frequens de Augustini ingenio, ac doctrinâ mentio habita fuit, de quâ re juvat Sanctum Doctorem audire in Procæmio librorum, quos eidem Bonifacio Papæ nuncupavit: *Postquam te etiam presenti à corporali frater meus vidit Alipius, acceptusque à te benignissimè, ac sincerissimè mutua miscuit dictæ ante dilectione colloquia, recumque convivens, & parvulo licet tempore magno tamen tibi junctus affectu se simul, & me refudit animo tuo, te quo mihi reportavit in suo, tanto major in me tua Sanctitatis est facta notitia, quanto certior amicitia.* Interè Alipius excerpta quadam ex quatuor Juliani libris, quos recens contrâ volumen Augustini de Nuptiis, & Concupiscentiâ emiserat, à Valerio Comite transmissa accepit, quæ unâ cum binis ejusdem Hæretici literis sibi à Bonifacio datis paulò post in Africam ad Augustinum detulit.

Hoc sanè Bonifacii Papæ triennio ingentes labores subijt Augustinus, nam non modò tot subinde occurrentibus occupationibus intermissa grandia illa volumina de Civitate Dei, & Trinitate continuavit, sed etiam contrâ Arrianos, Donatistas, Marcionistas, aliosque turbidos homines libros exaravit, ut vix illi unquam spiritum colligere licuerit; recitantur libri eo tempore elucubrati in posteriori Retractionum volumine. Cæterùm acceptis ab Alipio Pelagianis literis, & excerptis, illâ statim dubitatione percussus est, expectandine essent integri quatuor Juliani libri, quòd exactiorem responsionem adornaret? verèbatur enim, ne excerptor necessaria quædam omisisset, quibus non solutis victoriam sibi

postea adversarius caneret; sed responsionem eâ ratione non distulit, quòd nec Valerius integros quatuor libros expectasset, undè sunt illius verba ad eundem Comitem lib. 2. de Nupt. & Concup. cap. 2. *Nisi & ego responsionem differre noluissem, sicut nec tu transmissionem scriptorum, quibus respondendum est, distulisti.* Itaque alterum statim librum eodem titulo inscriptum in defensionem prioris de Nuptiis, & Concupiscentiâ submisit Valerio suo pariter nuncupatum. In eo probat, Catholicorum dogmata multùm à Manichæorum deliriis distare, nasci pueros sub Dæmonis potestate ob originale peccatum, malam esse concupiscentiam, bonas autem nuptias, quæ benè utantur malo: circumcisionem in veteri testamento pueros originariæ labi exemisse: bonum esse hominem a Deo factum, sed malum deputari Dæmoni, quo auctore homo est vitiat: ex Divo Paulo apertè originalem culpam deduci, in eadem sententiâ fuisse Ambrosium, ac Cyprianum. Eodem pariter sudore Juliani ejusdem Epistolas confutavit editis contrâ easdem quatuor libris Bonifacio Pontifici inscriptis. Initio quidem omnia ejusdem censure subjiciens, *Hæc ergo, inquit, quæ istis, ut dixi, duabus Epistolis illorum istâ disputatione respondeo, ad tuam potissimum dirigere sanctitatem, non tam discenda, quàm examinanda, & ubi forsitan aliquid displicuerit, emendanda constitui.* Primo autem libro respondet Epistolæ Juliani Romam missæ, docens, peccato Adæ liberum arbitrium non perjisse, sed libertatem ad faciendum bonum, quæ solâ gratiâ Servatoris restituitur; nuptias, ac membra conjugum esse à Deo, sed peccatum originale, quod nuptiarum fecunditatem, atque usum membrorum consequitur, non esse à Deo: malam esse concupiscentiam, nec cum illâ potuisse feliciter vivere in Paradiso terrestri primos parentes; ab ipsâ se absolvi Apostolum desiderasse captivum carne, non mente, mortione, non consensu: gratiam non dari ex meritis boni inchoati: baptismum omnia delere peccata, & in primis originale. In reliquis tribus libris non unius Juliani, sed decem & octo velut Episcoporum calumnias Epistolæ Thessalonicæ scriptæ insertas repellit, docens, Catholicos non declinare ad Manichæos, sed hos intèr, ac Pelagianos regiâ viâ tutos incedere: Zosimum nunquam Cœlestii errorem approbasse, sed lenius cum illo tantùm egisse: gratiam non inferre fatalem necessitatem, hanc aliquibus dari, aliis negari, nullamque indè personarum acceptionem Deo imputandam; & hæc in altero libro asseruntur. In tertio ostendit, lege Dei cognosci peccata, sed gratiâ vitari: baptismum auferre omnia peccata, at non infirmitates ex Adami delicto in posteris derivatas: gratiam Chisti omnium ætatum hominibus necessariam, nullumque sinè fide in Mediatorem posse salvari. Cum verò Augustinus ostendisset, ea Catholicis obijci, quæ ne somniarent quidem, quasi castris defensis ad hostium munitiones expugnandas erumpens, in quarto volumine Pelagianorum calumnias confutat: Ecclesiam regiâ viâ Manichæos intèr, ac Pelagianos gradiri in laude creaturæ, in laude nuptiarum, in laude legis, in laude liberi arbitrii, in laude denique Sanctorum, atque univèrta hæc in sui defensionem ineptè à Pelagianis adduci; bonam quidem esse hominis naturam, quam fecit Deus, sed malum esse peccatum originale, quod non fecit Deus; bonas esse nuptias, sed malam esse concupiscentiam, sinè quâ proles nuptiarum bonum haberi non potest; bonam esse legem, non quia sanat, sed quia ducit ad medi-

cum